

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 29

ΚΥΡΙΑΚΗ Η' ΜΑΤΘΑΙΟΥ

ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

26-07-2026

Συνεχίζεται, αδελφοί μου, ή αναφορά μας στά ιερά σύμβολα.

Η ΛΥΡΑ ΚΑΙ Ο ΟΡΦΕΑΣ. Η λύρα είναι ένα αρχαίο ελληνικό όργανο. Η λύρα είναι γνώρισμα του Όρφέα. Ο Όρφέας είχε την ικανότητα νά μαγεύει όχι μόνο τά έμψυχα, αλλά όλη τήν φύση, μέ τόν ήχο τής λύρας του. Η λύρα στά χέρια του Όρφέα συμβολίζει «τήν έλκυστικήν του Εὐαγγελίου δύναμιν», τήν γλυκύτητα του κηρύγματος καί τήν έλκυστική επίδρασή του. Ο λόγος του Θεού είναι τό μοναδικό καί ακαταμάχητο όπλο τής Έκκλησίας γιά τήν έξάπλωση του ευαγγελικού φρονήματος των πιστών, τήν αναθέρμανση τής πίστεως, τήν ανανέωση τής αγωνιστικότητας καί τήν έδραίωση τής έλπίδας στην έκπλήρωση των επαγγελιών τής Έκκλησίας (π. Γ. Μεντιδάκη. Τύπος καί συμβ. στην ορθόδοξη λατρεία). Τό μυθικό αυτό πρόσωπο του Όρφέα εικονίζει τόν ίδιο τόν Χριστό, πού μέ τόν θεϊό Του λόγο ήμερεύει τά έθνη καί τά προσελκύει στη Βασιλεία Του. Ο Κύριος λέγει: «Τά ρήματα α̅ έγώ λαλώ υ̅μιν, πνεῦμά έστι καί ζωή έστιν» (Ιω. 6, 63). Καί ο Απόστολος Παῦλος παρατηρεῖ: «Ζῶν γάρ ο λόγος του Θεού καί ενεργής καί τομώτερος ὑπέρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον (είναι κοφτότερος από κάθε δίκοπο μαχαίρι)» (Εβρ. 4,12). Καί ο ιερός Χρυσόστομος λέγει: «Μή τοίνυν, επειδή λόγον ήκουσας, απλῶς λόγον νομίσης· μαχαίρας γάρ έστί, φησί τομώτερος (είναι καί από τό μαχαίρι πιο κοφτερός). Ο Γ. Αντουράκης γράφει: «Ο Όρφέας σάν βοσκός, θεωρεῖται σάν μιά ἄλλη μορφή του Καλού Ποιμένα, σάν σύμβολο του Χριστού, πού μέ τήν μοναδική διδασκαλία Του γοητεύει τίς ψυχές των πιστών. Η λύρα στά χέρια του Όρφέα παριστάνει τήν έλκυστική δύναμη του Εὐαγγελίου» (Χριστ. Ζωγραφική).

Η ΑΓΚΥΡΑ. Η ἄγκυρα ήταν τό κυριώτερο σύμβολο τής ναυτικής ζωής γιά τήν διασφάλιση καί στερέωση των πλοίων στη θάλασσα. Η ἄγκυρα είναι τό έμβλημα τής έλπίδας σύμφωνα μέ τόν Απόστολο Παῦλο: «Ίσχυράν παράκλησιν έχωμεν οί καταφυγόντες κρατῆσαι τής

προκειμένης ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν» (Ἑβρ. 6,18-19). Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν, ὅποτε τό σκάφος τῆς Ἐκκλησίας κινδύνευε νὰ καταποντισθεῖ, τό μόνο καταφύγιο τῶν πιστῶν ἦταν ἡ ἐλπίδα στό Θεό. Ὅταν, λοιπόν, σχεδιάζαν τήν ἄγκυρα, διακήρυτταν: «Ἡ ἐλπίδα μου εἶναι ὁ Χριστός». Ἡ ἐλπίδα προσφέρει τήν βεβαιότητα γιά τήν εἴσοδο τοῦ πιστοῦ «εἰς τό ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπέρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς» (Ἑβρ. 6,20). Ἡ ἐλπίδα καρπός τῆς πίστεως, συνδέει τόν χριστιανό ἄνθρωπο μέ τήν ἀγάπη τοῦ Θεανθρώπου καί τόν ὁδηγεῖ στήν «ἐν πνεύματι ἀγίῳ» ἔνωση μαζί Του. Ἡ ἐλπίδα μέσα στή Θεία Λατρεία καί ἰδιαίτερα στή Θεία Λειτουργία, ὅπου ὁ πιστός ζεῖ τήν παρουσία τοῦ Κυρίου, ἐνισχύεται καί ἐνδυναμώνεται ἀκόμη περισσότερο. Ὁ Θεόδωρος Μοψουεστίας γράφει: «Ἄγκυρα ἐν βυθῷ κεκρυμμένη, οὐκ ἐᾷ (δέν ἀφήνει) κλονεῖσθαι τάς ἡμετέρας ψυχάς».

Η ΝΑΥΣ (ΤΟ ΠΛΟΙΟ). Στόν χριστιανισμό, πλοῖο στή θάλασσα, ἀνάμεσα στά κύματα, συμβολίζει τήν ἀνθρώπινη ζωή, ἡ ὁποία μέσα ἀπό μόχθο κατευθύνεται στόν προορισμό της ἢ τήν Ἐκκλησία, πού πορεύεται πρός τόν οὐρανό. Ὁ Ἱππόλυτος Ρώμης στό ἔργο του «Περί τοῦ Χριστοῦ καί περί τοῦ ἀντιχρίστου» γράφει τά ἑξῆς: «Ὁ κόσμος εἶναι θάλασσα, ὅπου ἡ Ἐκκλησία, σάν πλοῖο στό πέλαγος, ταλαιπωρεῖται, ἀλλά δέν χάνεται. Γιατί ἔχει μαζί της, ὡς ἔμπειρο Κυβερνήτη, τόν Χριστό. Στό κέντρο της ὑψώνεται τό σημεῖο τῆς νίκης, κατὰ τοῦ θανάτου, πού εἶναι ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου. Ἡ πλώρη της εἶναι ἡ ἀνατολή καί ἡ πρύμνη της ἡ δύση... Τό πηδάλιό της οἱ δύο διαθῆκες καί τά τεντωμένα σχοινιά της, ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, πού ἀγκαλιάζει τήν Ἐκκλησία καί ἡ ἀντλία της τό Βάπτισμα, μέ τό ὁποῖο ἀνανεώνονται αὐτοί πού πιστεύουν. Σέ αὐτήν σάν φωτεινό καραβόπανο, βρίσκεται τό Ἅγιο Πνεῦμα, μέ τό ὁποῖο σφραγίζονται ὅσοι πιστεύουν στόν Θεό. Μαζί της φέρνει καί σιδερένιες ἄγκυρες, τίς ἅγιες ἐντολές τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι δυνατές σάν σίδερο. Δεξιά καί ἀριστερά της ἔχει καί ναῦτες, τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, μέ τοὺς ὁποίους πάντοτε στηρίζεται καί φυλάγεται ἡ Ἐκκλησία. Σέ αὐτήν ὑπάρχει καί ψηλή σκάλα, πού ὁδηγεῖ σέ σχῆμα σταυροῦ, στήν κορυφή τοῦ πλοίου, εἰκόνα τοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ, πού τραβάει τοὺς πιστούς, γιά νὰ ἀνέβουν στόν οὐρανό. Στήν κορυφή τῶν ἱστίων ὑπάρχουν οἱ φάροι πού ἐνώνονται καί ἀποτελοῦν τοὺς χορούς τῶν Προφητῶν, τῶν Μαρτύρων καί τῶν Ἀποστόλων, πού ἀναπαύονται στήν Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ» (ΒΕΠ, τόμ. 5^{ος}). Τό πλοῖο

αυτό, άλλοτε φέρει ίστία, καί σπεύδει πρὸς τὸν φάρο τῆς σωτηρίας ἢ πρὸς τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ, άλλοτε φέρει πάνω στό ἱστόιο πτηνὸ, σύμβολο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού κινεῖ τὸ πλοῖο. Ὑπάρχει καί ἡ παράσταση τοῦ πλοίου μέ τούς μαθητές, πού σύρουν τὰ δίχτυα, γεμάτα μέ ψάρια. Ἐδῶ συμβολίζεται ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας, πού σκοπὸ ἔχει νὰ περιλάβει μέσα της ὅλους τούς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσει στὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Δίδυμος ὁ τυφλὸς γράφει: «Ἡ κιβωτὸς σώσασα τοὺς ἐν αὐτῇ εἰσφρήσαντας (εἰσελθόντας) εἰκὼν τῆς σεπτῆς τυγχάνει Ἐκκλησίας». Ὁ καθηγητὴς Ἀντουράκης σημειώνει: «Στοὺς χριστιανικοὺς χρόνους ἡ ναῦς (τὸ πλοῖο) πῆρε ἕναν εὐρύτερο συμβολισμό. Συμβολίζει τὴν ζωὴ τῶν χριστιανῶν, πού ἔχουν κυβερνήτη τὸν Χριστό καί ὀδηγοῦνται μέ ἀσφάλεια στό λιμάνι τοῦ Παραδείσου. Συμβολίζει γενικῶς τὴν σωτηρία τῶν πιστῶν ἀπὸ τίς ποικίλες τρικυμίες τῆς ζωῆς» (Χριστ. Ζωγραφική).

Ο ΙΧΘΥΣ (ΤΟ ΨΑΡΙ). Στοὺς Ἑβραίους ἦταν τὸ καθαρὸ δεῖπνο τοῦ Σαββάτου, ἡ τροφή τῶν εὐλογημένων στὸν Παράδεισο, σύμβολο τοῦ οὐράνιου συμποσίου τῆς μελλοντικῆς ζωῆς καί εὐτυχίας. Ψάρια εἶναι οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ, στό πραγματικὸ στοιχεῖο τους, πού εἶναι τὰ ὕδατα τῆς Τοῤᾤ. Στὸν χριστιανισμό υἱοθετήθηκε ὡς σύμβολο τοῦ Χριστοῦ. Ἡ δημοτικότητά του μάλιστα ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶχε τετραπλὸ συμβολισμό. Πρῶτα τὰ πέντε συστατικὰ γράμματα τῆς λέξης συνέπιπταν μέ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν λέξεων «**Ἰησοῦς. Χριστός. Θεοῦ. Υἱός. Σωτὴρ**» (**Ι-Χ-Θ-Υ-Σ**) καί ἔτσι ἀναπαριστοῦσαν τὸν Ἀρχηγὸ τῆς πίστεως σέ ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητός Του. Δεύτερον ἡ λέξη ἔχει ἀναγωγικὴ ἔννοια τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας στὴν παράσταση «**ἰχθύς**» μέ ἄρτους στὴν ράχη. Τρίτον συμβόλιζε τὸν «βεβαπτισμένον». Τέταρτον ἦταν σημεῖο ἀναγνώρισης μεταξύ τῶν πιστῶν, σέ συνδυασμὸ μέ ἄλλα σύμβολα. Ἀπὸ ἐπιγραφές, ἀλλὰ καί μαρτυρίες Πατέρων, συνάγεται ὅτι «ὁ ἰχθύς» ἦταν σύμβολο τοῦ Χριστοῦ καί συνεπῶς τοῦ χριστιανοῦ. Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς χαρακτηρίζει τὸν Σωτῆρα «ἰχθὺν δελεάζοντα τοὺς ἀγνοοῦς πρὸς γλυκεράν ζωὴν».

Θά συνεχίσουμε ὅμως, σύν Θεῷ, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**